

**Uppsala
Senioruniversitet**

Portalgatan 2 A, Postadress: Box 386, 751 06 Uppsala
Telefon 018-24 35 01, www.usu.se

Program

Höstterminen 2012

Föreläsningar • Studiecirklar

Folkuniversitetet

Kursverksamheten vid Uppsala universitet

Uppsala Senioruniversitet är en lokal förening under Folkuniversitetet

Tisdagsföreläsningar

Alla föreläsningar äger rum kl. 13.15 i sal X universitetshuset. De beräknas pågå till ca kl. 14.00 varefter möjlighet till frågor ges fram till ca 14.30. Hörselslinga finns i alla lokalerna. Sal X kan nås med hiss från universitetshusets baksida med ingång från S:t Olofsgatan.

4 september

Herman Bengtsson

Helgonben, kungakröningar och eldsvådor. Nedslag i Uppsala domkyrkas historia under 800 år.
Gästvärd: Johnny Andersson

18 september

Reynir Bödvarsson

Jordbävningar och vulkanutbrott – var och varför?
Gästvärd: Carl-Olof Jacobson

2 oktober

Maja Hagerman

Försvunnen värld. En ny berättelse om Upplands forntid.
Gästvärd: Ingrid Åberg

16 oktober

Ulf P. Lundgren

Skall skolan vara kommunal eller statlig?
Gästvärd: Carl-Olof Jacobson
Obs! Ekonomikum sal 4
(X:an upptagen för konferens 15–16/10)

30 oktober

Titti Nylander

Perspektiv på Mellanöstern – erfarenheter som korrespondent
Gästvärd: Eva Willén

13 november

Leif Hammarström

Bränsle från sol och vatten.
Gästvärd: Bo Höistad

27 november

Axel Hadenius

Valet i USA – förlopp, förklaringar och konsekvenser.
Gästvärd: Kersti Ullenhag

11 december

Jörgen Bohlin

Samerna i det svenska samhället.
Gästvärd: Eva Willén

FÖRELÄSARE HÖSTEN 2012

Herman Bengtsson är fil. dr i konstvetenskap vid Uppsala universitet. Han disputerade 1999 på en avhandling som behandlar hovkulturen i det medeltida Norden. Mellan 1992 och 2002 har Herman Bengtsson arbetat som lärare och tidvis också som studierektor vid Konstvetenskapliga institutionen i Uppsala. Sedan 2003 är han verksam som forskare och redaktör vid det s.k. Huseliusprojektet vid Upplandsmuseet, vars syfte är att presentera Uppsala domkyrka och dess historia i serien Sveriges Kyrkor. Han har tillsammans med en rad forskarkolleger år 2011 publicerat ett praktverk – Uppsala domkyrka – i sex delar.

Reynir Bödvarsson är en isländsk seismolog som är föreståndare och projektledare vid Svenska Nationella Seismiska Nätet (SNSN) som ingår som en del av institutionen för geovetenskaper vid Uppsala universitet. SNSN består av 65 seismiska stationer i Sverige. Förutom rörelser i den svenska jordskorpan samlas också information om större skalv

världen över. Bödvarsson är mycket nyttjad av media som sakkunnig då jordskalv eller vulkanutbrott inträffar.

Maja Hagerman är vetenskapsjournalist och författare. Hon lyckas, i nära samarbete med ny och ännu pågående forskning, sätta in noggrant dokumenterade fynd i större sammanhang. Hon har uppmärksammats och rosats av såväl historiker, litteraturkritiker som en bred allmänhet allt sedan hon fick Augustpriset för sin debutbok ”Spåren av kungens män” (1996). Hon har behandlat medeltiden i ”Tusenårsresan” (1999) och i ”I miraklernas värld” (2003). I boken ”Det rena landet” (2006) berättar hon om konsten att uppfinna sina förfäder och tar upp de rasläror som härskat. I ”Försvunnen värld” studerar Maja Hagerman fynden från Uppsalautgrävningen i samband med den nya dragningen av riksväg E 4, vilka daterar sig från slutet av stenåldern (2000 f.Kr.) till yngre järnålder (500 e.Kr.). När författaren får tillgång till nya landhöjningskartor, ser hon en berättelse ta form om hur

levnadsvillkoren förändrades över tid i Uppsalatrakten och hur människor smidigt anpassade sig. 2012 utsågs hon till filosofie hedersdoktor vid Uppsala universitet för ”sitt i bästa mening kritiska förhållningssätt till humanistisk forskning och sin insats att popularisera densamma.”

Ulf P. Lundgren är professor em. vid Uppsala universitet. Han var Skolverkets första generaldirektör (1991 – 1999). Dessförinnan tjänstgjorde han som professor och rektor vid Lärarhögskolan i Stockholm. Som forskare har han arbetat med läroplansteori och utbildningspolitik. Lundgren har varit ordförande bland annat för Läroplanskommittén och 1999 års skollagskommitté och varit huvudsekreterare inom Vetenskapsrådet. Han har varit sakkunnig/expert inom OECD och Världsbanken samt vid utbildningsministerierna i Sverige, Norge, Portugal och Frankrike.

Titti Nylander har sin grundutbildning från Uppsala universitet i

statskunskap och romanska språk. Hon har sedan under många år verkat som utrikeskorrespondent såväl i Mellanöstern som i New York och London och tjänstgjort på Dagens Eko i Sveriges Radio P1 som utrikespolitisk kommentator. Titti Nylander har erhållit flera utmärkelser för sina rapporteringar bl.a. Stora journalistpriset 1990 för sin rapportering från Mellanöstern och Rumänien, ett pris från Svenska Akademien 2005 samt Stora radiopriset som hederspris 2006.

Leif Hammarström, professor i kemisk fysik vid Uppsala universitet, är ansvarig för forskningen vid avdelningen för Fotokemi och Molekylärvetenskap, som är en del av den Kemiska institutionen vid Ångströmlaboratoriet i Uppsala, vid vilken han också är prefekt.

Hammarström har en stor forskargrupp som är mycket aktiv inom olika kemiska vetenskapsområden som på olika sätt kopplar till solen som energikälla. Detta kan t.ex. vara produktion av solbränslen eller direkt elproduktion. Hammarströms forskning, som har mycket stor betydelse för framtidens energiförsörjning, stöds av vetenskapsrådet, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse såväl som av energimyndigheten. Hammarström är flitigt förekommande talare vid internationella konferenser, men även vid populära presentationer av energiforskningens frontlinje.

Axel Hadenius är professor em. i statsvetenskap vid Uppsala och Lunds universitet. Han är författare till boken ”USA det annorlunda landet. Politiskt liv från George

Washingtons tid till idag” (2012). Axen Hadenius har belyst olika aspekter av demokratifrågan i ett antal böcker.

Jörgen Bohlin har under mer än 30 år arbetat som förbundsjurist hos Svenska Samernas Riksförbund (SSR). Rätten till land och vatten har varit i fokus i förhandlingar och i domstolar bl. a. Sedvanerättsprocessen om rätten till renarnas vinterbetning i Härjedalen. Han har medverkat i ett flertal statliga utredningar exempelvis Rennäringskommittén och Samerättsutredningen. En central del i arbetet har varit att som lobbyist verka för en lagstiftning grundad på samernas urminnes hävd och folkrätten i samklang med Sveriges internationella åtaganden och ansvar.

Föreläsningsserier

Hur anmäler man sig? Se sista sidan i programmet.

Hörslina finns i Universitetshuset: Sal IX och Sal X och i Missionskyrkan: Kyrksalen, Linnéstugan och Tovensalen.

Nr 1. Min musik

Kulturpersonligheter i Uppsala talar om och spelar musik som de själva valt.

Serieansvariga: **Maj Aldskogius**, fil.dr, f.d. rektor, tfn 018-46 03 30, maj.aldskogius@pubcare.uu.se, och **Carl-Olof Jacobson**, professor em., tfn 018-50 11 23, carl-olof.jacobson@ebc.uu.se.

Program

17 sept. Erik Hellerstedt, dirigent, körledare bl.a. för Uppsala kammarkör, kompositör.

1 okt. Claes Jansson, jazz-, vis- och bluesångare i bl.a. Good Morning Blues, skådespelare, t.ex. Tjorm i ”Ronja Rövardotter”.

15 okt. Erik Lundberg, f.d. kommunalråd, musiker (bl.a. kontrabas och klarinett), orkesterledare (bl.a. för Solskensorkestern).

29 okt. Sonja Sahlström, nyckelharps- och fiolspelare, lärare på Musikskolan och Sahlström-

institutet i Tobo, dotter till Erik Sahlström.

12 nov. Gunilla Stenman Jacobson, f.d. undervisningsråd i Skolverket, körsångare.

26 nov. Bernt Lysell, violinist, medlem i Uppsala kammarsolister och konsertmästare i Uppsala kammarorkester, medlem av Kungl. Musikaliska Akademiens styrelse.

Tid: Måndagar jämna veckor 17/9–26/11 kl. 10.30–12.00. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen. *Avgift:* 300 kr.

Nr 2. Levande jazzhistoria

Under Ulf Johansson Werres ledning får vi uppleva en levande jazzhistoria. Vi lär oss hur musikklimatet i USA ledde fram till de tidiga jazzformerna, och med Ulf vid flygeln samt klassiska inspelningar från olika epoker får vi följa jazzens utveckling. Vi får analyser och förklaringar till de olika stilarna, de

stora mästarna sätts i ett kronologiskt och socialt sammanhang, och vi lär oss också en del om hur musiken byggs upp.

Serieansvarig: **Kjell Westerlund**, civ.ing., tfn 018-32 16 61.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, tfn 018-30 28 09.

Tid: Torsdagar jämna veckor 6/9–6/12 (ej 4/10, 18/10) kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Nannaskolans aula. *Avgift:* 300 kr.

Nr 3. Fördjupad förståelse av jazzmusik

Här kommer en helt ny serie i musikens uppbyggnad för er som vill träna era sinnen för att förstå och uppfatta mer av musikens sköna värld. Under ledning av Ulf Johansson Werre får vi en introduktion till hur harmonier, form, melodi och rytmik samverkar till en musikalisk enhet. Vi lär oss hur orkesterns olika delar samarbetar under olika epoker och får också en

inblick i grundläggande musikteori. Ulf illustrerar de olika momenten vid flygeln och med andra instrument och analyserar kompositioner och improvisationer från olika musikgenrer.

Serieansvarig: Kjell Westerlund, civ.ing., tfn 018-32 16 61.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, tfn 018-30 28 09.

Tid: Torsdagar udda veckor
13/9–22/11 kl. 10.15–11.45.
12 timmar.

Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4.
Avgift: 300 kr.

Nr 4. Möten med tonsättare och musik från fyra sekler

”Musik är liv och såsom sådant outsläcktligt” skrev Carl Nielsen som motto över sin fjärde symfoni, ”Den uudslukkelige”. Vi får i den här serien möta en rad tonsättare – från Arcangelo Corelli till Sven-David Sandström – och lyssna till högst levande klanger ur vårt europeiska muskarv. Ur olika aspekter belyser våra föreläsare musikliv och musikskapande under olika tider och i skilda miljöer.

Serieansvarig: Anna Ivarsdotter, professor em. i musikvetenskap, tfn 018-54 40 10.

Program

6 sept. Carl-Gunnar Åhlén, fil.dr i musikvetenskap, musikredaktör och tidigare musikrecensent i SvD, ansvarig för CD-antologin ”Collector’s Classics”. *Om det klingande muskarvet och avgrunden mellan generationerna.*

19 sept. Märta Ramsten, fil.dr i musikvetenskap, docent, tidigare chef för svenskt Visarkiv, mångårig medarbetare i Sveriges Radio. *La Folia – från Arcangelo Corelli till Olle Adolphson.*

18 okt. Camilla Lundberg, musikjournalist i bl.a. Expressen och DN, sedan 1999 musikchef vid SVT Kultur och flitig medverkande i SVT:s kulturnyheter, cellist. *Brahms versus Wagner – en klassisk konflikt.*

1 nov. Sven-David Sandström, tonsättare, professor em. i komposition vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm samt vid Indiana University i Bloomington, USA. *Gud, Bach och Sandström.*

15 nov. Åke Holmquist, fil.dr i historia, tidigare verkställande direktör och konstnärlig chef för Kungl. Filharmoniska Orkestern i Stockholm samt ständigt sekreterare för Kungl. Musikaliska Akademien, pianist. *Beethoven – myter och sanning.*

29 nov. Ingemar von Heijne, musiksribent, föreläsare och välkänd radioröst, kördirigent. ”*Min ankomst till världen gjorde ingen människas glädje*” – något om tonsättaren *Adolf Fredrik Lindblad.*

Tid: Torsdag 6/9, onsdag 19/9, torsdagar jämna veckor 18/10–29/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X.
Avgift: 300 kr.

Nr 5. Hjärnan, talet, musiken

Mår hjärnan bra av kultur, sång och musik? Blir man smartare och friskare? Vad kom först – talet eller sången? Vad säger vetenskapen om detta? Vill du veta mer så är denna tvärvetenskapliga serie något för dig.

Serieansvariga: Per Olof Osterman, docent i neurologi, f.d. överläkare och chefsläkare, Akademiska sjukhuset, tfn 018-12 61 84, 070-374 72 92 och **Anna Ivarsdotter**, professor em. i musikvetenskap, tfn 018-54 40 10.

Program

13 sept. Gunnar Bjursell, professor em. i molekylärbiologi, Göteborgs universitet och Karolinska Institutet. *Den kulturella hjärnan.*

11 okt. Francisco Lacerda, professor i fonetik, Institutionen för lingvistik, Stockholms universitet, civ.ing. inom telekommunikation och elektronik. *Den talande hjärnan.*

25 okt. Jan Fagius, docent i neurologi, överläkare, Neurologikliniken, Akademiska sjukhuset. *Hemisfärernas musik.*

8 nov. Jan Fagius. Sjöng Neanderthalarna? Evolutionsaspekter på språk och musik.

22 nov. Fredrik Ullén, med.dr, professor i kognitiv neurovetenskap, Karolinska Institutet, pianist och ledamot av Kungl. Musikaliska Akademien. *Den spelande hjärnan.*

6 dec. Töres Theorell, med.dr, invärtesmedicinare, professor em. i psykosocial miljömedicin, Karolinska Institutet, numera vetenskaplig rådgivare till Stressforskningsinstitutet vid Stockholms universitet. *Den sjungande hjärnan – hälsoaspekter.*

Tid: Torsdagar udda veckor
13/9–6/12 (ej 27/9) kl. 15.15–16.45.
12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX (dock Alfvénsalen 22/11).
Avgift: 300 kr.

Nr 6. Min läsning

Kulturpersonligheter inom olika områden talar om litteraturens betydelse och om vilka böcker som varit viktiga för dem.

Serieansvariga: Lena Kåreland, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11 och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36.

Program

13 sept. Ulrika Knutson, journalist, författare och krönikör.

27 sept. Cecilia Nilsson, skådespelare, medverkar bl.a. i ”Den flygande handläggaren” på Uppsala stadsteater.

11 okt. Carl-Göran Ekerwald, författare och essäst.

25 okt. Ann-Sofie Ohlander, professor em. i historia, Örebro universitet.

8 nov. Lars Nilsson, journalist och f.d. chefredaktör för Upsala Nya tidning.

6 dec. Jacke Sjödin, underhållare, kåsör och författare.

Tid: Torsdagar udda veckor
13/9–6/12 (ej 22/11) kl. 13.15–14.45.
12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX (dock Missionskyrkan, Tovensalen 27/9).
Avgift: 300 kr.

Nr 7. Den moderna konsten, del II

Lars Lambert fortsätter sin serie från våren om den moderna konstens utveckling genom att lyfta fram egna favoriter. Även arkitekturens och fotografiets historia tas upp.

Serieansvariga: **Lena Kåreland**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11 och **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Lars Lambert**, författare.

Program

10 sept. *Paul Klee, Wassily Kandinsky och den abstrakta konsten.*

8 okt. *Bauhaus, Le Corbusier, modern design och arkitektur.*

22 okt. *Fotografiet, en ny konstart: de första 100 åren.*

5 nov. *Paula Modersohn-Becker, Vera Nilsson och Alice Neel: tre kvinnliga modernister.*

3 dec. *Marcel Duchamp, Francis Picabia, Joseph Beuys: ett spår i modernismen.*

17 dec. *Francis Bacon och Lucian Freud: två senmodernister.*

Tid: Måndagar udda veckor 10/9–17/12 (ej 24/9, 19/11) kl. 13.15–14.45. 12 timmar.
Lokal: Universitetshuset, Sal X.
Avgift: 300 kr.

Nr 8. Ljus över bygden! Folkbildning i Uppland

Här presenteras inspiratörer och kulturbärare inom den uppländska folkbildningen. Folkbildningen började växa fram under andra hälften av 1800-talet i samband med uppkomsten av folkrorelserna och i folkbildningens historia har kvinnan ofta haft en viktig roll. I föreläsningarna belyses insatser inom olika områden, både av kvinnor och män.
Serieansvariga: **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36

och **Lena Kåreland**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11.

Program

17 sept. **Barbro Werkmäster**, konstvetare, fil.dr h.c. *Folkbildning i dess bästa mening. Om konstpedagogien och nydanaren Marita Lindgren-Fridell.*

1 okt. **Gunnel Furuland**, fil.dr i litteraturvetenskap, bibliotekarie. *Fönster ut åt världen. Märta Tamm-Götlind som kulturhistorisk författare och föreningsmänniska.*

15 okt. **Håkan Liby**, landsantikvarie, chef för Upplandsmuseet. *Kvinnokraft i uppländsk hembygdsrörelse.*

29 okt. **Cristina Wahlström**, f.d. stadsarkivarie, Uppsala stadsarkiv. *Fröken i och utanför skolan.*

12 nov. **Lars Lambert**, författare. *När Gösta Knutsson blev folkbildare.*

26 nov. **Gunnar Ahlbäck**, f.d. ämneslärare och kulturskribent. *Erik Sahlström och nyckelharpan återkomst.*

Tid: Måndagar jämna veckor 17/9–26/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.
Lokal: Universitetshuset, Sal IX 17/9, 1/10, 26/11, Missionskyrkan, Tovensalen 15/10, 29/10, 12/11.
Avgift: 300 kr.

Nr 9. Filmstudio Fyris, Grupp 1

I samarbete med Fyrisbiografen fortsätter vi satsningen på kvalitetsfilm. Varje film föregås av en kort introduktion. Parallellserie med samma innehåll som Nr 10.
Serieansvariga: **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05 och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36.

Program

11 sept. **Manons källa.** Fristående fortsättning på Jean de Florette. Tio år har gått sedan Jean omkom. Hans dotter Manon har återkommit till trakten och lever med sina getter uppe i bergen. Fransk film från 1986 med bl.a. Yves Montand, Daniel Auteuil och Elisabeth Depardieu. Regissör är Claude Berri (längd 108 minuter).

25 sept. Hamlet. Sir Laurence Oliviers tolkning från 1948 av Shakespeares mest kända drama är en av filmhistoriens klassiker (längd 147 minuter).

9 okt. Sommarnattens leende.

Ingmar Bergmans klassiskt romantiska komedi från 1955 med en rad av den tidens främsta skådespelare som Gunnar Björnstrand, Eva Dahlbeck, Naima Wifstrand och Jarl Kulle. Gunnar Fischer står för fotot (längd 108 minuter).

23 okt. Glasblåsarns barn från 1988 efter Maria Gripes bok med samma namn. För regin svarar Anders Grönros och i de båda huvudrollerna ser vi Pernilla August och Stellan Skarsgård. Filmen uppmärksammades bl.a. för sitt vackra foto (längd 111 minuter).

6 nov. Lili Marlene. Tredje rikets uppgång och fall är ramen för Rainer Werner Fassbinders drama från 1981 om en judisk motståndsmann och en tysk sångerska. Huvudrollen spelas av Hanna Schygulla, Fassbinders favoritskådespelerska, och i övriga roller ser vi bl.a. Udo Kier, Christine Kaufman och Erik Schuman (längd 116 minuter).

20 nov. Lysande utsikter. Charles Dickens "Great Expectations", en bildningsroman som skildrar den föräldralöse Pips liv från barndomen till livet som vuxen. Filmatiseringen är gjord år 1988 av Alfonso Cuarón. I en av rollerna ser vi Robert De Niro (längd 111 minuter).

Tid: Tisdagar udda veckor 11/9–20/11 kl. 10.00–ca 12.30.
Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10.
Avgift: 300 kr.

Nr 10. Filmstudio Fyris, Grupp 2

I samarbete med Fyrisbiografen fortsätter vi satsningen på kvalitetsfilm. Varje film föregås av en kort introduktion. Parallellserie med samma innehåll som Nr 9.
Serieansvariga: **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05 och **Kjell Westerlund**, civ.ing., tfn 018-32 16 61.

Program

21 sept. Manons källa.

5 okt. Hamlet.

19 okt. Sommarnattens leende.

2 nov. Glasblåsarns barn.

16 nov. Lili Marlene.

30 nov. Lysande utsikter.

Tid: Fredagar jämna veckor
21/9–30/11 kl. 13.00–ca 15.30.

Lokal: Fyrisbiografen,
S:t Olofsgatan 10.

Avgift: 300 kr.

Nr 11. Uppsalas identitet – den lilla storstaden eller den stora småstaden

En stads identitet har en allt större betydelse för dess invånare och verksamheter i en växande omvärld. När Uppsala kommun under 2011 kom att passera 200 000 invånare och formellt blev en svensk storstad kom identitetsfrågan i fokus.

Föreläsningsserien skall belysa och diskutera vad som bestämmer och formar Uppsalas identitet utifrån olika perspektiv. Exempel på frågeställningar som tas upp är: Är det faktorer som folkmängd eller stadens kulturella och historiska roll, dess båda universitet med sin forskning? Vad betyder stadens historiska byggnader och siluetten med slottet och domkyrkan? Hur viktigt är stadens genom åren tongivande personer? Föreläsningsserien börjar hösten 2012 och beräknas fortsätta under våren 2013.

Serieansvariga: **Gunhild**

Hammarström, professor em. i sociologi, tfn 018-60 08 99 och **Sten Åke Bylund**, konsult och f.d. fastighetsdirektör, tfn 018-42 93 95.

Program

11 sept. Sten Åke Bylund.

Introduktion. Uppsala – stad i världen. Varför är en stads identitet viktig för dess invånare, dess verksamheter och för dess omland?

9 okt. Anna Nilsén, docent, konstvetare. *Uppsalas stadsbild – då, nu och i framtiden.*

23 okt. Mats Franzén, professor i sociologi, Institutet för bostads- och

urbanforskning, Uppsala universitet. *Uppsalas svenska egenart.*

6 nov. Helena Harnesk, antikvarie. *Uppsala – staden med splittrad identitet.*

20 nov. Carl Frängsmyr, docent i idé- och lärdoms historia, Uppsala universitet. *Profilernas Uppsala – om stadens viktiga personligheter genom tiderna.*

4 dec. Kerstin Lundberg, medförfattare bl.a. till en handbok om cultural planning. *Att fånga platsens själ – om konsten att hitta en egen identitet.*

Tid: Tisdagar udda veckor 11/9–4/12 (ej 25/9) kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX (dock Missionskyrkan, Tovensalen 20/11).

Avgift: 300 kr.

Nr 12. Att förstå Frankrike av idag

Medierna bevakar världen i en allt snabbare takt, allsidigare än någonsin och med en aldrig tidigare skådad skärpa. För att tillförlitligt kunna tillgodogöra sig innehållet i treminuters TV-inslag, notiser och artiklar som i bästa fall uppgår till 1800 ord, kan man behöva komplettera med bakgrund och sammanhang så att *träden* (d.v.s. dagsaktuella händelser) *inte skymmer skogen* för att citera ett franskt ordspråk. Detta gäller inte minst de länder som står Sverige nära och som Sverige ingått partnerskap med. Genom denna serie får deltagarna en fördjupad kunskap om det aktuella franska samhället för att bättre kunna få perspektiv på och sammanhang i nyhetsförmedlingen. Föreläsningarna bygger på och illustreras med ett stort antal dokument och bilder.

Serieansvarig: **Monika Ekman**, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Michel Barbier**, f.d. universitetsadjunkt, Uppsala universitet, ordförande i Alliance française d'Upsal sedan 1992.

Program

18 sept. Det lokala politiska systemet. Kommun, "département", region.

2 okt. Hur styrs republiken? Det centralpolitiska systemet.

16 okt. Liv och lust. Befolkning, välfärdssystem, utbildningsväsende, kultur.

30 okt. Ekonomi: jordbruk, industri, tjänstesektor.

13 nov. En mössa för friheten. Historiens betydelse för aktuella värderingar, symboler, begrepp.

27 nov. Paris – ständigt splitterny huvudstad.

Tid: Tisdagar jämna veckor
18/9–27/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX (dock Missionskyrkan, Tovensalen 16/10, 13/11).

Avgift: 300 kr.

Nr 13. Österrike – från imperium till alprepublik

I serien presenteras Österrikes väg, under valspråket A E I O U: "Austriæ est imperare orbi universo" (det är Österrikes bestämmelse att härska över jordklotet), från medeltidens obetydliga delstat inom det Heliga romerska riket av den tyska nationen till ett imperium och sedan dess nedgång fram till dagens alprepublik samt dess excellenta kultur, arkitektur och konst. *Serieansvarig:* **Christina Lindqvist**, fil.dr, f.d. universitetslektor i franska, tfn 018-51 30 27.

Program

23 okt. Helmut Müssener, professor em. i tyska, särskilt tyskspråkig litteratur, Stockholms universitet. *Från "marcha orientalis" (799) och "ostarrichi" (996) till huset Habsburgs växande makt (1493).*

30 okt. Helmut Müssener. "Tu Felix Austria nube" – (Du, lyckliga Österrike – gift Dig). Olika vägar från "Hausmacht" till världsmakt (1493–1804).

6 nov. Helmut Müssener.

A E I O U: "Allerlei Erdreich ist Oesterreichs Untergang" (Allehanda jordriken är Österrikes undergång). Ett imperium vittrar sönder (1804–1918).

13 nov. Helmut Müssener.

Österrike: Alprepublik – "Ostmark" t.o.r. På jakt efter en identitet (1919–1996).

20 nov. Elisabeth Auer, fil.dr i tyska. *Wien – arkitektur och bildkonst från Secessio till Friedensreich Hundertwasser.*

27 nov. Elisabeth Auer. *Salzburg – kulturstaden vid Alperna. Inte bara Mozart och Sound of Music utan så mycket mer.*

Tid: Varje tisdag 23/10–27/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.
Lokal: Universitetshuset, Sal IX 23/10, 6/11, Missionskyrkan, Tovensalen 30/10, 20/11, 27/11, Missionskyrkan, Linnéstugan 13/11.
Avgift: 300 kr.

En resa till Österrike ordnas den 11–23 april 2013. Kostnader för denna resa tillkommer. Resan är öppen för alla USU:s medlemmar, men företräde ges för deltagare i serien. Se vidare under "Resor och studiebesök".

Nr 14. Sovjetimperiets sönderfall: orsaker och följder

Den 25 december 1991 avgick Sovjetunionens förste och ende president, Michael Gorbatjov. En vecka senare upplöstes unionen. Detta var slutet på en lång process som pågått sedan 1980-talet och som inneburit att kommunistregimerna i Öst- och Centraleuropa hade mötts av krav på regeringarnas avgång och införande av en demokratisk ordning. I denna serie skall vi sätta in den dramatiska hösten 1991 i sitt historiska sammanhang och analysera både strukturella faktorer och enskilda händelser och människor som bidrog till förändringen. Vi skall också analysera vilka följder vändningen fick för regioner och länder som tidigare ingick i Sovjetimperiet liksom i det kommunistiska Jugoslavien.

Serieansvariga: Rune Hedman, fil. lic., f.d. departementsråd, tfn 018-30 10 24 och **Ingrid Åberg,** docent i historia, tfn 018-13 63 36.

Program

17 sept. Kristian Gerner, professor em. i historia, Lunds universitet. *Sovjetunionens upplösning. Ett samhällssystem krakelerar.*

1 okt. Kristian Gerner. *Hur gick det till? Personer och händelser under Gorbatjov och Jeltsin.*

15 okt. Klas-Göran Karlsson, professor i historia, Lunds universitet. *Kaukasus – kulturer och konflikter.*

29 okt. Barbara Törnquist-Plewa, professor i Öst- och Centraleuropastudier, föreståndare för Centrum för Europaforskning, Lunds universitet. *Krecy – en historisk storregion i Europas mitt – Polen, Litauen, Vitryssland, Ukraina.*

12 nov. Neven Milivojevic, lärare i serbiska, kroatiska, bosniska vid Uppsala universitet. *Mångfald på Balkan – efter Jugoslaviens sönderfall.*

26 nov. Kristian Gerner. *Ryssland efter Putin – tillbaka till Europa?*

Tid: Måndagar jämna veckor 17/9–26/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.
Lokal: Universitetshuset, Sal IX 17/9, 1/10, 26/11, Missionskyrkan, Tovensalen 15/10, 29/10, 12/11.
Avgift: 300 kr.

Nr 15. Krig, fred och försoning

Varje år pågår mer än trettio väpnade konflikter i världen, både välkända fall som Afghanistan, Israel-Palestina, Somalia och andra mer i skymundan av medierapporteringen. Varför urartar konflikter till krig? Vilka insatser kan göras för att förhindra att de bryter ut? Hur kan konflikter lösas på ett sätt som skapar varaktig fred, som också innebär social rättvisa och mänsklig frigörelse? Vad kan man göra och vad bör man göra? Sådana frågeställningar har systematiskt studerats och i denna series föreläsningar tas de upp till analys och diskussion.

Liknande problem aktualiserades även i svenska socknar när såren efter häxprocesser skulle läkas, försoning skapas och livet återgå till det normala.

Serieansvarig: Ingrid Åberg, docent i historia, tfn 018-13 63 36.

Program

18 sept. Peter Wallensteen, professor i freds- och konfliktforskning, Uppsala universitet. *Blir krigen allt färre? Om långsiktiga trender i konfliktskapande och fredsbyggande.*

2 okt. Kristine Höglund, docent i freds- och konfliktforskning, Uppsala universitet. *Att analysera krig och fred.*

16 okt. Jan Ångström, docent i freds- och konfliktforskning, Uppsala universitet. *Afghanistans trettioåriga krig. Konflikter och fredssträvanden.*

30 okt. Johanna Mannergren Selimovic, fil.dr i freds- och utvecklingsforskning, forskare vid Utrikespolitiska institutet. *Vägar till jämställd fred. Kvinnor och män i freds- och försoningsprocesser.*

13 nov. Marie Lennersand, docent i historia, enhetschef vid Riksarkivet, Stockholm. *Livet går vidare. Älvdalen och Rättvik efter de stora häxprocesserna 1668–1671.*

12 dec. Sten Rylander, f.d. ambassadör i Zimbabwe, författare. *Försoningsprocesser i Afrika.*

Tid: Tisdagar jämna veckor 18/9–13/11 samt onsdag 12/12 kl. 10.15–11.45. 12 timmar.
Lokal: Universitetshuset, Sal X 18/9, Universitetshuset, Sal IX 2/10, 30/10, 12/12, Missionskyrkan, Tovensalen 16/10, 13/11.
Avgift: 300 kr.

Nr 16. Transmission impossible – hur sjukdom och läkemedel kan påverka hjärnans signalsubstanser

Våra nervceller kommunicerar genom kemisk transmission med signalsubstanser. Varje nervcell har flera tusen kontaktpunkter, synapser, där signal går över från en nervcell

till en annan med hjälp av en signalsubstans. Inom nervcellen fortleds sedan impulsen elektriskt. Det finns många olika signalsubstanser och de kan ha både hämmande och stimulerande effekter. Normalt är samspelet mellan olika nervceller och signalsubstanser i hjärnan mycket välbalanserat men vid obalans kan allvarliga sjukdomssymtom uppträda. I denna serie behandlar vi några vanliga sjukdomar som exemplifierar detta samt hur läkemedel/droger kan påverka signalsubstansernas funktion.

Serieansvariga: **Per Olof Osterman**, docent i neurologi, f.d. överläkare och chefsläkare, Akademiska sjukhuset, tfn 018-12 61 84, 070-374 72 92 och **Nils-Johan Höglund**, med.dr h.c., f.d. överläkare, Sättra Brunn, tfn 018-30 91 85.

Program

20 sept. Åke Pålshammar, fil.dr i psykologi, senioruniversitetslektor vid Institutionen för psykologi, Uppsala universitet. *Hjärna och beteende. Ett makro- och mikroperspektiv på hur beteenden och upplevelser styrs.*

4 okt. Agneta Nordberg, professor i klinisk neurovetenskap, Karolinska Institutet och överläkare, Geriatriska kliniken, Karolinska Universitetssjukhuset, Huddinge. *Cognition impossible – Alzheimers sjukdom påverkar hjärnans signalsubstanser.*

18 okt. Sten-Magnus Aquilonius, professor em. i neurologi, Institutionen för neurovetenskap, Uppsala universitet. *Förändring av hjärnans signalsystem vid Parkinsons sjukdom och dess behandling.*

1 nov. Fred Nyberg, professor i biologisk beroendeforskning, Institutionen för farmaceutisk biovetenskap, Uppsala universitet. *Hjärnans belöningsystem är den gemensamma grunden för beroenden.*

15 nov. Torsten Gordh, adj. professor i smärtforskning, klinikchef, Smärtcentrum, Akademiska sjukhuset. *Hur uppkommer smärta och hur kan den behandlas?*

29 nov. Mia Ramklint, med.dr, universitetslektor, överläkare, Allmänpsykiatriska kliniken, Akademiska sjukhuset. *Hjärnans kemi vid psykiska sjukdomar och effekten av behandling.*

Tid: Torsdagar jämna veckor 20/9–29/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.
Lokal: Universitetshuset, Sal X 20/9, Universitetshuset, Sal IX 4/10, 18/10, 1/11, 29/11, Missionskyrkan, Tovensalen 15/11.
Avgift: 300 kr.

Nr 17. Celler, ett cellsamt cellskap som bär på livets hemlighet

Allt liv på jorden består av celler, som är de minsta enheterna som har eget liv. Vad är en cell? Hur fungerar celler? Vilka olika sorters celler finns det? Det är frågor som denna serie vill ge en inblick i.

Cellbegreppet myntades 1665 av Robert Hooke, när han såg hur kork ser ut i ett mikroskop, en ny uppfinning vid den tiden. Sedan dess har vi lärt oss mycket om celler, inte minst de senaste 30 åren då kunskapen inom biokemi, molekylärbiologi, genetik och fysikaliska tekniker formligen har exploderat. Alla kroppsliga funktioner bestäms av cellernas egenskaper och hur de samverkar med varandra. När det blir fel på cellerna blir vi sjuka. Idag kan vi manipulera celler till vår egen fördel, t.ex. för att bota sjukdomar. Stora förhoppningar knyts till stamceller. Men vad är stamceller? Serien vill ge grundläggande kunskap om celler, om oss själva och hur vi kan påverka hälsa och sjukdom med cellteknik. Vi vill också ge en inblick i var cellbiologisk forskning befinner sig i dagens läge. De enorma framstegen i biologisk forskning de senaste decennierna har medfört nya problem och utmaningar. Vi har nu så mycket data att det är "svårt att se skogen för bara trä". Vi behöver nya teorier och metoder för att förstå biologin. Kan vi lära något av fysiken, eller är fysikens metoder inte tillämpbara på biologisk komplexitet?

Serieansvariga: **Lars Ohlander**, docent i växtodlingslära, SLU, tfn

018-32 09 01, 073-327 88 80 och **Lennart Källströmer**, f.d. utbildningsledare, Uppsala universitet, tfn 070-678 73 61.

Program

24 sept. Björn Öbrink, professor em. i medicinsk cellbiologi, Karolinska Institutet. *Vad är liv? Allt liv utgår från celler – cellen som levande enhet.*

8 okt. Ulf Pettersson, seniorprofessor i medicinsk genetik, Uppsala universitet. *DNA och gener.*

22 okt. Björn Öbrink. *Människokroppen – mer än tvåhundra sorters celler – mer än tiotusen miljarder celler. Embryonal utveckling, stamceller och reparation.*

5 nov. Anna Erlandsson, med.dr., forskarassistent vid Institutionen för neurovetenskap/neurokirurgi, Uppsala universitet. *Kan stamceller reparera en skadad hjärna?*

19 nov. Gunnar Birgegård, f.d. överläkare i blodsjukdomar vid Akademiska sjukhuset, professor em., Uppsala universitet. *Benmargstransplantation – stamcellsbehandling som kan bota eller döda.*

3 dec. Gunnar Tibell, professor em. i högenergifysik, Uppsala universitet och **Björn Öbrink**. *Vart är vi på väg? Fysiken och biologin ändrar vår världsbild.*

Tid: Måndagar udda veckor 24/9–3/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.
Lokal: Universitetshuset, Sal IX (dock Missionskyrkan, Tovensalen 24/9, 19/11).
Avgift: 300.

Studiecirklar

Hur anmäler man sig? Se sista sidan i programmet.

Varje cirkelträff omfattar 2x45 minuter, där ej annat anges.

RELIGION, FILOSOFI OCH HISTORIA

Nr 18. Världsreligionerna idag – Guds återkomst?

Bo Nylund, teol.dr h.c.,
f.d. gymnasie- och universitets-
lektor, tfn 018-50 37 82.

Cirkeln avser att belysa de centrala föreställningarna i de stora tanke-system som brukar kallas de fem världsreligionerna. Vi skall också samtala om vad religion är utifrån några klassiska försök att definiera begreppet. Den mångtydiga roll som religionerna i dag spelar skall belysas med exempel från olika delar av världen. Under höstterminen kommer särskilt de tre ”abrahamitiska religionerna” att stå i fokus.

Tid: Tisdagar jämna veckor
18/9–27/11 kl. 11.15–12.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 300 kr.

Nr 19. Tro och vetande genom seklerna

Bo Nylund, teol.dr h.c.,
f.d. gymnasie- och universitets-
lektor, tfn 018-50 37 82.

Inom cirkelns ram samtalar vi om tro och vetande och uppehåller oss under höstterminen särskilt i äldre tid och börjar med de försokratiska tänkarnas problemställningar. Vi följer vägen genom den klassiska antiken och medeltiden och når fram till renässansen i sen medeltid. Både religiösa trosföreställningar och försök att skapa vetenskapliga tankemodeller uppstår i människans förmåga att förundras. "Kunskapens begynnelse är förundran" skriver Aristoteles i början av ett av sina verk. Hur har religiös tro samverkat med eller kommit i konflikt med det man på goda grunder anser sig veta om världen? Den frågan är aktuell i vår tid, men den har varit det under långt mer än 2000 år. Om detta skall vi samtala.

Tid: Tisdagar udda veckor
11/9–20/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Arken 11/9,
övriga tider Missionskyrkan,
Utsikten.
Avgift: 300 kr.

Nr 20. Medeltida massmedia – serier och dramatik på hög nivå

Jörn Johanson, fil.lic.,
f.d. gymnasielärare i latin,
tfn 018-37 20 11.

– Kyrkokonst på nära håll
– Drömmarnas spegel, om jungfru Marias ansikte i konsten
– Våld och död i bilder
– Att läsa skulpterade seriebilder
– Regi och scenbild – skulptörens tankar om dramatik
– Det är dom små, små detaljerna som gör ’et
– Kommunikation – samma knep under medeltiden som i våra dagar.
Tid: Onsdagar varje vecka 5/9–10/10
kl. 9.00–10.30. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

LITTERATUR, KONST OCH MUSIK

Nr 21. Mannens villkor. Några exempel på manliga huvudpersoner och manliga författare, Grupp 1

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 018-22 48 43.
Vi läser verk av sex olika författare från skilda tider och diskuterar mannens villkor. Deltagarna ombeds att till första sammankomsten läsa August Strindberg "Giftas 2".
Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 22.

Tid: Onsdagar udda veckor
12/9–21/11 kl. 12.30–14.00. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 22. Mannens villkor. Några exempel på manliga huvudpersoner och manliga författare, Grupp 2

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 018-22 48 43.
Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 21.
Tid: Onsdagar jämna veckor
19/9–28/11 kl. 12.30–14.00. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 23. Konst och litteratur i pomeransens och granatäpplets land

Reza Rezvani, språkvetare, översättare, lärare och poet, tfn 018-24 18 48.

Vad förbinder svensken baron Eric von Hermelin, den engelska poeten Edward Fitzgerald och den amerikanska författaren Jack London med den persiska 1000-talspoeten? Varför döpte den tyske poeten Goethe en av sina diktsamlingar till Den väst-östliga divanen? Vad har den persiska poeten Rumi med Rom att göra? Varför nämner Anita Goldman den persiska poeten Hafez bland Guds älskarinnor trots att denne var en man? Men framför allt: vad är det som berör i den persiska poesin och lyfter läsaren till skyarna? Reza Rezvani tar oss med på en poetisk resa i tid och rum till Khorasan, Shiraz och Balkh och

låter oss smaka på pomeranser och granatäpplen för att bekanta oss med kanske världens vackraste poesi. Kurslitteratur: Den persiska litteraturen, översättningar av Bo Utas, ISBN 978-91-977513-2-2 (obligatorisk) och Bo Utas Den persiska litteraturen: essäer, ISBN 978-91-977513-1-5 (frivillig).
Tid: Torsdagar udda veckor 13/9–22/11 kl. 10.45–12.15. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 24. Skrivarstuga

Kia Sjöström, psykolog, tfn 018-30 13 36.

Cirkeln välkomnar medlemmar som tycker om att skriva och att lyssna på andras texter. Skrivarstugan kan ge tips och inspirera, men du är fri att skriva om allt möjligt som ger skrivarlust, t.ex. barndomen, livserfarenheter, kåserier, fria fantasier... Prosa eller poesi! Tag med något som du skrivit, som du vill läsa upp för oss. Fristående fortsättning från föregående termin.
Tid: Tisdagar udda veckor 25/9–20/11 kl. 13.15–15.15. 12 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln.
Avgift: 300 kr.

Nr 25. Litterär gestaltning

Susanne Levin, skönlitterär författare, gymnasielärare, tfn 018-46 24 07.

Det sägs att den som levt en tid bär på minst en berättelse. Om man har något man vill berätta, kan denna cirkel bli en hjälp att komma igång. Här kan vi prova olika litterära genrer som lyrik, epik och dramatik. Vi läser varandras texter och ger varandra konstruktiv kritik så att vi kan komma vidare med gott självförtroende.

Tid: Fredagar jämna veckor 21/9–14/12 (ej 2/11) kl. 10.45–12.15. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 26. Bilden av människan i konsten

Barbro Werkmäster, konstvetare, fil.dr h.c., tfn 018-30 98 15.
Hur framställs människor i bildkonst och andra media? Cirkeldeltagarna analyserar och diskuterar olika teman alltifrån bilder av barnet fram till vår egen ålder. Vi studerar bilder av människor i olika roller, situationer, miljöer och kulturer. Vad berättar de för oss?

Tid: Tisdagar udda veckor 11/9–20/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 300 kr.

Nr 27. Akvarellmålning, Grupp 1

Dirk Fock, konstnär, tfn 018-12 88 93, 070-874 45 84.
Akvarellmålning för dem som kan grunderna i akvarellteknik. Vi diskuterar teman för våra övningar. Det kan vara allt från stilleben, landskap (fantasi eller efter foto) till porträtt. Om lokalen är tillgänglig den aktuella dagen ställer vi ut våra alster i Missionskyrkans galleri i samband med terminsavslutningen. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 28.

Tid: Onsdagar jämna veckor 3/10–12/12 kl. 9.15–11.45. 18 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 450 kr.

Nr 28. Akvarellmålning, Grupp 2

Dirk Fock, konstnär, tfn 018-12 88 93, 070-874 45 84.
Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 27.

Tid: Onsdagar jämna veckor 3/10–12/12 kl. 12.15–14.45. 18 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 450 kr.

Nr 29. Teckning

Christer Kempe, konstnär och bildpedagog, tfn 018-71 35 15.
Figur- och frihandsteckning kombinerat med akvarell. Medtag

teckningsblock och pennor.
Tid: Tisdagar jämna veckor 18/9–27/11 kl. 10.15–12.45. 18 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 450 kr.

Nr 30. Några senromantiska svenska tonsättare

Jörn Johanson, fil.lic., f.d. gymnasielärare i latin, tfn 018-37 20 11.
Emil Sjögren, Wilhelm Stenhammar och några till. Musikexempel, analyser, biografier, vår tids bedömning.
Tid: Varje onsdag 17/10–21/11 kl. 9.15–10.45. 12 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen.
Avgift: 300 kr.

Nr 31. Psalm och andlig visa

Kerstin Berglund, kantor, f.d. kyrkoherde, tfn 018-50 42 22.
Gamla och nya psalmer och visor. Rika tillfällen till sång. Cirkeln avslutas med de traditionella adventssångerna. Fristående fortsättning från föregående termin.
Tid: Tisdagar udda veckor 25/9–4/12 kl. 10.00–11.30. 12 timmar.
Lokal: Vindhems kyrkan, Vindhemsgatan 9.
Avgift: 300 kr.

Nr 32. Sången i kroppen – körsång för alla

Gina van Dam, körledare och sångpedagog, tfn 070-994 23 03.
Kom och sjung med hela kroppen och släpp loss glädjen! Att sjunga är friskvård på hög nivå.
Tid: Varje onsdag 5/9–21/11 kl. 11.15–12.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen.
Avgift: 600 kr.

SAMHÄLLSVETENSKAP OCH JURIDIK

Nr 33. Lettland – okänt, nära grannland

Bengt Kettner, fil.mag.,
tfn 018-23 64 11,
bengt.kettner@swipnet.se.

Lettland var en gång ”Svea Rikes Kornbod”, Riga var tidvis Sveriges största stad. I text och många bilder följer vi letternas dramatiska historia, under tyska, svenska, polska och ryska härskare, fram till dagens fria och självständiga Lettland. Vi gör nedslag i landets geografi, natur, politik, kultur och näringsliv. Huvudstaden Riga, med en tredjedel av landets invånare, får särskilt stort utrymme. Cirkeln fortsätter våren 2013. Kursmaterial: Pär Lindström ”Lär känna Lettland” (2009) samt cirkelledarens kopior.

Materialkostnad cirka 350–400 kr.
Bengt lämnar gärna mer information om cirkeln.

Tid: Onsdagar udda veckor
26/9–21/11 kl. 13.15–15.45. 16 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen.
Avgift: 450 kr.

En resa till Riga planeras under några dagar i april-maj 2013. Kostnader för denna resa tillkommer.

Nr 34. Kommer Europa att klara av EU:s påfrestningar?

Paul Reichberg, fil.kand.,
tfn 018-13 36 74.

På senare år har EU varit utsatt för stora påfrestningar. Vad beror dessa

på? Är det fel på medlemsstaternas politik? Är det något fel på EU:s konstruktion? Kommer den sociala sammanhållningen att hålla inom och mellan medlemsländerna? Kommer EU att klara att såväl utvidgas med nya medlemsländer som fördjupa samarbetet? I cirkeln skall vi försöka reda ut dessa frågor. Cirkeln vänder sig till dig som är intresserad av hur EU har påverkat Europas utveckling. Det är en fördel, men inte nödvändigt, om du sedan tidigare har kunskaper om hur EU fungerar. Om deltagarna önskar arrangeras en separat studieresa efter avslutad cirkel. Kostnaden för denna resa tillkommer.

Tid: Tisdagar udda veckor 11/9–4/12 (ej 9/10) kl. 11.15–12.45. 12 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten 11/9, övriga tider Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 300 kr.

Nr 35. Statistikens möjligheter och begränsningar

Adam Taube, professor em. i statistik, tfn 018-53 09 89.

Avsikten är att ge en orientering om hur statistik kan användas (och missbrukas). Ambitionen är inte att deltagarna skall lära sig att direkt tillämpa en rad statistiska metoder. Förhoppningen är däremot att de skall få en ökad kännedom om och känsla för vad som finns att tillgå i den statistiska metodarsenalen. Inga statistiska förkunskaper krävs, men

deltagarna bör helst vara förtrogna med de fyra räknesätten och gärna kunna räkna med allmänna bråk. Stoffet kommer att anpassas på grundval av en inledande diskussion med deltagarna och arbetsmaterialet kommer att bestå av diverse exempel som delas ut vid de olika undervisningstillfällena.

Tid: Torsdagar jämna veckor
20/9–29/11 kl. 12.30–14.00. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 36. Matematik för nyfikna vuxna

Torgny Domar, fil.lic.,
f.d. universitetslektor i matematik,
tfn 018-51 21 10, 070-556 41 77.

Cirkelns syfte är att deltagarna utan egentliga förkunskaper skall få en inblick i några olika matematiska ämnesområden. Cirkeln tar bl.a. upp matematikens historia, vårt talsystems uppkomst, diskret matematik, enkel sannolikhetslära, kombinatorik, cirkelgeometri, talföljder, rationella och irrationella tal samt chiffer och kodning.

Tid: Tisdagar udda veckor
11/9–20/11 kl. 14.15–15.45. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

NATURVETENSKAP, MEDICIN OCH TEKNIK

Nr 37. Fåglar under hösten

Pekka Westin, Upplands ornitologiska förening, tfn 0171-46 30 39, 070-572 80 42.

Vi träffas första gången inomhus och gör därefter exkursioner till olika fågellokaler. Både nybörjare och mer vana är välkomna. Resorna förutsätter samåkning i egna bilar. Du bör kunna röra dig några kilometer i naturen och vara utrustad med stövlar, oömma, varma kläder och kikare. En fågelbok är också bra att ha. Fristående fortsättning från föregående termin.

Tid: Måndag 20/8 kl. 10.30–12.00. Därefter följande tider (om dåligt väder omöjliggör exkursionen ändras tiden):

24/8 kl. 13.00–17.00

3/9 kl. 6.00–10.00

12/9 kl. 7.00–11.00

17/9 kl. 6.00–12.00

29/10 kl. 9.00–13.00

Totalt 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11 den 20/8, därefter utomhus.

Avgift: 600 kr.

Nr 38. Svampar helt enkelt

Roland Moberg, docent i botanik, tfn 070-650 22 81

Cirkeln går ut på att känna igen fler svampar än bara kantareller. För att bli säkra svamplockare skall vi därför titta på hur man skiljer på ätliga och oätliga men även giftiga svampar. Vi kommer också att bekanta oss med andra nyttigheter med svampar. Orientering i det ganska stora utbudet av svampböcker ingår också. Huvuddelen av tiden kommer att vara i svampskogen. Resor till exkursionerna förutsätter samåkning i egna bilar. 7/9 kl. 10.15–11.45. Grunderna. Hur man känner igen olika svampar. Svampböcker.

14/9 kl. 10.00–15.00. Första svampexkursionen.

21/9 kl. 10.15–11.45. Odling av svamp. Christina Wedén om bl.a. sina tryffelprojekt.

28/9 kl. 10.00–15.00. Andra svampexkursionen.

5/10 kl. 10.00–15.00. Färga med svamp. Monika Myrdal instruerar och vi får praktisera. En liten

kostnad för material tillkommer.

12/10 kl. 10.00–15.00. Tredje svampexkursionen. Nu hoppas vi att höstsvamparna kommit.

Tid: Varje fredag 7/9–12/10. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten 7/9, 21/9. Övriga tider utomhus och annan lokal. Plats meddelas under cirkelns gång.

Avgift: 600 kr.

Nr 39. Kemi i vardagen

Ove Bohman, professor em. i organisk kemi, tfn 070-939 93 30, och **Monica Waldebäck**, f.d. universitetslektor i kemi, tfn 018-32 37 12. Cirkeln behandlar olika aspekter på kemins roll i vardagen, i våra liv och i samhället. Cirkeln kommer att ge såväl grundläggande kunskaper i kemi till icke-kemister som fräsch kunskap till dem som redan är bevandrade i kemi. Exempel på områden som kommer att diskuteras är:

- kemi kopplat med mat

- kemi kopplat med hygien

- kemi kopplat med energi

- kemi kopplat med förpackningar.

Även andra områden som cirkeldeltagarna är nyfikna på kan tas upp.

Tid: Torsdagar udda veckor

13/9–22/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: BMC. Närmare besked ges före cirkelstart.

Avgift: 300 kr.

Nr 40. Fysiken och människan, fysiken i vardagen

Staffan Yngve, professor i teoretisk fysik, Uppsala universitet, tfn 018-52 05 81, 070-297 80 16.

I cirkeln tar vi upp sådant som:

Himlafenomen och deras förklaring, elektricitet, magnetismens mystik. Vardagens värmelära. Varför tål vi kyla och värme så bra? Varför lyfter en heliumballong? Hur fungerar en raket? Hur står sig Newtons mekanik i dag? Vågor till nytta och skada, akustik och musikens fysik, kommunikation med elektromagnetiska vågor. Cirkeln vänder sig till alla som är, eller hoppas bli, intresserade av naturvetenskap. Inga särskilda förkunskaper krävs. Litteratur: M. Hamrin, P. Norqvist "Fysik i vardagen", Studentlitteratur, 2005.

Tid: Torsdagar udda veckor

13/9–22/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Ångströmlaboratoriet hus 7, Oseensalen.

Avgift: 300 kr.

Nr 41. En ny framtidsvision – en hållbar utveckling

Lars Rydén, professor em., Centrum för hållbar utveckling vid Uppsala universitet,

tfn 018-24 13 80, 070-426 88 32. Samhällsutvecklingen i dag bygger på hög konsumtion och fortsatt ekonomisk tillväxt. Räknat på en 100-årsperiod har jordens befolkning ökat 4 gånger, energiförbrukningen 16 gånger och industriell produktion 40 gånger. I dag konsumerar vi totalt ca 50 % mer än vad jorden förmår att producera och i Sverige är det närmast 3 gånger mer.

Uppenbarligen kan vi inte fortsätta så. Alternativet kallas hållbar utveckling. I cirkeln skall vi diskutera vad hållbar utveckling är, hur den kan realiseras på alla nivåer från det globala till det personliga och hur ett hållbart samhälle egentligen kan fungera.

Tid: Fredagar udda veckor

14/9–23/11 kl. 10.45–12.15. 12 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 300 kr.

Nr 42. Medicinska milstolpar senaste seklet

Nils-Johan Höglund, med.dr h.c., f.d. överläkare, Sättra Brunn, tfn 018-30 91 85.

Möjligheten att lindra och bota har revolutionerats under vår och våra föräldrars livstid. Radioterapi är jämnårigt med våra föräldrar, insulin och antibiotika med oss, hjärtkirurgi och transplantationer med våra barn, och gendiagnostik och stamcellsterapi med våra barnbarn. I cirkeln belyses dessa och många andra medicinens landvinningar med tyngdpunkt på klinisk tillämpning och vård.

Tid: Torsdagar udda veckor

13/9–6/12 (ej 22/11) kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 43. Mac OS X – grunder
Bertil Eriksson, IT-ansvarig USU,
tfn 018-13 65 20.

Cirkeln vill ge deltagarna grundläggande kunskaper om hur man arbetar med en Mac-dator. Vi förfogar inte över en kurslokal med datorer, varför du bör ha en bärbar Mac du kan ta med. Utbildningen baseras på OS X Leopard eller senare version. Du bör ha tidigare datorvana från PC eller Mac.

Litteratur: Scott Kelby "Mac OS X Leopardboken" eller Kate Binder "Mac OS X Snow Leopard helt enkelt: se hur man gör: gör det själv". Pagina förlag AB.

Tid: Varje fredag 26/10–7/12 (ej 2/11) kl. 9.00–12.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 44. Digitala bilder med Kalle. För ovana PC-användare

Kalle Onsbacke, datalärare vid Folkuniversitetet, tfn 018-35 13 67, 070-865 41 34.

Cirkeln riktar sig till dig som vill få grundläggande kunskaper i att

hantera bilder i din PC. Den inleds med undervisning i grundläggande datorhantering. Vi går därefter igenom hur man laddar ner bilder från kamera m.m. till datorn, vidare hur man lagrar bildfiler i olika mappar, hur man gör backup av sina bilder, enklare redigering, hur man hanterar text och bild i Word för att t.ex. göra fotoalbum. Vi använder Folkuniversitetets datorer (PC, ej Macintosh) och huvudsakligen Windows 7. Tag gärna med din digitalkamera med sladdar och bruksanvisning samt, om du har, bilder på USB-minne ("minnessticka").

Tid: Varje tisdag 11/9–13/11 kl. 16.15–17.45. 20 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 850 kr.

Nr 45. Digitala bilder med Kalle. För vana PC-användare

Kalle Onsbacke, datalärare vid Folkuniversitetet, tfn 018-35 13 67, 070-865 41 34.

Cirkeln riktar sig till dig som är väl bekant med din PC vad gäller

grundläggande hantering av filer och mappar i Windows och kan överföra bilder till din dator. Vi börjar med att hantera bilder i Windows Word samt bild och text i fotoalbum. Vi lär oss sedan att hantera och visa bilder med Power Point. Vi fortsätter med att studera prisvärda bildbehandlingsprogram där vi kan förbättra och retuschera bilder, såväl nytagna med digitalkamera som äldre inscannade bilder av olika slag t.ex. diabilder och fotografier. Vi använder Folkuniversitetets datorer (ej Macintosh) och arbetar huvudsakligen i Windows 7. Tag gärna med din digitalkamera med sladdar och bruksanvisning samt bilder på USB-minne ("minnessticka").

Tid: Varje torsdag 13/9–15/11 kl. 16.15–17.45. 20 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 850 kr.

SPRÅK

Nivåskala för språkstudier

Senioruniversitetets modell för att beskriva innehållet i sina språkcirk- lar är en modifiering av Europa- rådets nivåskala för språkstudier. Svårighetsnivån markeras med en till fem stjärnor. Under varje nivå beskrivs i stora drag dels de förkunskaper en deltagare förväntas ha vid studiernas början, dels de kunskaper och färdigheter hon eller han förväntas tillägna sig under cirkelarbets gång. Vid osäkerhet om val av lämplig nivå kan respek- tive cirkelledare kontaktas. Beträffande nivåskalan för latin och klassisk grekiska, som ju inte längre talas, kan de olika nivåbeskrivning- arna endast delvis tillämpas. Läs därför beskrivningarna under dessa cirklar för att se vad som gäller. Den som är osäker om cirkelns innehåll kan ta direkt kontakt med cirkelledarna.

Nivå 1 (*)

Deltagarna har inga eller mycket ringa förkunskaper.

- De lär sig under cirkelarbetet att förstå vanliga ord och fraser när språket talas tydligt. Orden och fraserna är hämtade från enkla och konkreta vardagssituationer.
- Deltagarna deltar själva i enkla samtal genom att ställa och besvara frågor som gäller för dem välbekanta ämnen.
- De lär sig att muntligt beskriva t.ex. var de bor och personer de känner.

Nivå 2 (**)

Deltagarna har när de kommer till cirkeln ett enkelt förråd av ord och fraser som de kan använda i enkla situationer.

- De ökar under cirkelarbetet gradvis sitt ord- och frasförråd så att de kan förstå vad som sägs i beskrivningar av vardagen – det kan t.ex. gälla hem, möbler och matvanor men också områden som shopping, kommunikationer och väderlek.
- De kan presentera sig själva och andra människor. De kan berätta om och beskriva händelser i vardags- livet och redogöra för sin egen utbildning.

- De lär sig att arbeta med texter som går ut på att hämta information t.ex. i annonser, prospekt, menyer, tidtabeller. De läser enkla berättelser.
- De kan skriva enkla meddelanden och brev.

Nivå 3 (***)

Deltagarna har de kunskaper och färdigheter som beskrivs i nivå 2 och riktar under cirkelarbetet in sig på de färdigheter som beskrivs nedan.

- Deltagarna kan förstå innehållet i sådant stoff som de kan möta i sitt yrkesliv eller vid resor i och utanför det egna landet.
- De kan återberätta något de läst eller hört.
- Deltagarna samtalar relativt flytande och kan ta aktiv del i en diskussion.
- De kan läsa och tillgodogöra sig artiklar som behandlar ämnesom- råden som de känner till och som är skrivna på ett någorlunda lättbegrip- ligt språk. De kan läsa och förstå enklare litterär prosa.
- De kan skriva personliga brev och sammanhängande texter från egna intresseområden.

Nivå 4 (****)

Deltagarna har de kunskaper och färdigheter som beskrivs i nivå 3 och riktar vid cirkelarbetet in sig på de färdigheter som beskrivs nedan.

- De kan förstå det mesta av inne- hållet i längre muntliga föreläs- ningar om för dem själva välbekanta ämnen och nöjaktigt förstå det som sägs i nyheter i radio och TV.
- De kan relativt detaljerat åter- berätta en historia.
- De deltar aktivt i en diskussion och kan förklara och försvara sina åsikter.
- De läser och förstår sakprosatexter och skönlitteratur som ligger på en inte alltför avancerad nivå.
- De kan skriva sammanhängande texter från egna intresseområden.

Nivå 5 (*****)

Deltagarna har när de går in i cirkel- arbetet de färdigheter som beskrivs i nivå 4. De känner sig relativt hemma i språket och önskar under

cirkelarbetet förbättra sina goda och allsidiga språkfärdigheter.

- Deltagarna kan förstå olika typer av framställningar även om språket talas snabbt och med viss dialektal färgning. Det innebär bl. a. att de utan större ansträngning förstår TV- program och filmer.
- De talar språket flytande och uttrycker sig klart och nyansrikt vid egna framställningar och i samtal och diskussioner.
- De läser och förstår långa och komplexa texter både på sakprosans och på skönlitteraturens områden.
- De kan skriva recensioner av litterära verk och av artiklar på sakprosa.

Nr 46. English: Language and Literature *****

Lena Ågren, fil.mag., läromedels- författare i engelska, tfn 018-22 48 43.

Vi läser texter i Alderborn-Ågren ”English your way” och tidningar och diskuterar vad som händer i världen i allmänhet och i den engelskspråkiga världen i synnerhet. Nya medlemmar hälsas välkomna!
Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 47. English *****

Richard Glover, universitetslärare i engelska, tfn 018-38 03 13.

Following on from our close reading of Julius Caesar we shall turn to the study of Shakespeare’s late Roman tragedy Antony and Cleopatra. In our reading of the drama we shall explore the characters, themes and language.

Tid: Varje onsdag 19/9–28/11 (ej 24/10, 31/10) kl. 13.15–14.45. 18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.
Avgift: 450 kr.

Nr 48. Franska *

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Andra terminen. Fokus ligger på inläring av vardagliga ord och fraser, enkla samtal om vardags-

situationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Målet är att skaffa ett gott basordförråd och ett gott uttal. Muntliga och skriftliga övningar, parövningar, hörövningar. Kurslitteratur: "Un air de Paris" fr.o.m. kap. 9.

Tid: Varje onsdag 26/9–12/12 kl. 14.15–15.45. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 49. Franska **

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Fördjupad träning i att tala, höra, skriva och läsa. Utökad ord- och frasförråd, fördjupade grammatikövningar, muntliga och skriftliga. Fria och bundna dialoger, parövningar, hörförståelseövningar, kultur och samhälle. Kurslitteratur: "Grande Escalade 4".

Tid: Varje onsdag 26/9–12/12 kl. 12.30–14.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 50. Franska **

Eva Wockelberg, fil.mag., språklärare, tfn 018-50 01 70. Samtalsträning i bundna och fria dialoger. Avlyssning av vardagspråk i inspelat material. Träning att på enkel franska sammanfatta innehållet i för studiet anpassad text. Fördjupning inom ämnesområden valda av deltagarna, t.ex. politik, miljö och konst. Systematisk genomgång av basgrammatik. Kurslitteratur: "Génial 2", "Génial 3" samt material ur svensk och fransk press.

Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 51. Franska * Grupp 1**

Britt Pudás, fil.mag., f. d. gymnasielärare, tfn 018-51 58 34. Fördjupad träning i att tala, höra, läsa samt i viss utsträckning skriva. Fria och styrda dialoger, samtal om kända ämnen och aktuella händelser i målspråksländerna, samtal kring lästa texter, bildbeskrivningar, sammanfattningar, individuella

muntliga framställningar. Hörförståelse, nyhetssändningar, övningar via internet, sång, film. Ordkunskap och ordbildning. Grammatik. Realia. Skönlitteratur. Tidningstext. Visning av konst på Nationalmuseum, utställningen "Det moderna livet. Franskt 1800-tal" (kostnad tillkommer). Kurslitteratur: Roman/noveller/andra texter som bestäms av gruppen, Bonniers franska grammatik, omfattande stencilerat material. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 52.

Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 15.00–16.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 52. Franska * Grupp 2**

Britt Pudás, fil.mag., f. d. gymnasielärare, tfn 018-51 58 34. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 51.

Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 13.15–14.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 53. Franska ****

Philippe Collet, lärare i franska, tfn 018-50 64 47. Deltagarna väljer en artikel i en tidning på franska som presenteras. Vi läser och diskuterar den tillsammans. Vi ser en film textad på franska och olika inspelningar från TV5/France2. Kursbok: Romain Gary "La promesse de l'aube".

Tid: Varje tisdag 18/9–4/12 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 54. Franska *****

Philippe Collet, lärare i franska, tfn 018-50 64 47. Deltagarna väljer själva ett textutdrag som de presenterar och diskuterar med de andra deltagarna. Tillsammans läser vi artiklar från den franska pressen och ser videospelningar från TV5/France 2. Kursbok: Romain Gary "La promesse de l'aube".

Tid: Varje tisdag 18/9–4/12 kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 55. Franska *****

Yaga Sosnowska, lärare i franska vid Folkuniversitetet, tfn 018-55 28 92.

Vi diskuterar vardagliga erfarenheter, aktuella händelser, böcker vi läst och filmer vi sett. Vi läser tillsammans en bok eller några kapitel från flera böcker. Vi ser franska filmer med fransk text.

Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 11.15–12.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 600 kr.

Nr 56. Franska *****

Eva Wockelberg, fil.mag., språklärare, tfn 018-50 01 70. Cirkeln syftar till att stärka deltagarnas förmåga att självständigt uttrycka sig muntligt i referat och diskussioner. Skönlitterära texter samt sakprosa väljs i samråd med deltagarna. Material ur fransk press ger orientering om kultur, vardagsliv och politik samt utgör underlag för fördjupade kunskaper i ordbildning och härledning av ord. Skriftliga översättningsövningar svenska – franska.

Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 11.15–12.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 57. Grekiska, klassisk **

Gunnel Eriksson, f.d. gymnasielektor, tfn 0171-47 60 89. Grekisk grammatik repeteras och befästs, ordförrådet förstärks och belyses genom lånord. Fortsatt studium av grekisk kultur och historia från arkaisk tid till hellenismens slut. Grundbok: Staffan Edmar "Från alfa till Antigone" som kompletteras med valda texter.

Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 12.30–14.00. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln.

Avgift: 600 kr.

Nr 58. Italienska *

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51. Nybörjarcirkel (första terminen) med inriktning på vardagsfraser och enkla samtal. Vi går också igenom de grammatiska grunderna. Målet är

att deltagarna skall få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Kursboken är ”Prego 1”. Vi lyssnar på italienska sånger och ser ev. delar av en italiensk film med svensk text.
Tid: Varje tisdag 11/9–27/11 kl. 13.30–15.00. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 59. Italienska ** Grupp 1

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.
Vi fortsätter med ”Prego 2” och läser Easy reader-novellerna ”Piccole storie d’amore”. Vi repeterar grammatik och inriktar oss på vardagsfraser och enkla samtal. Målet är att utöka ordförrådet, hörförståelsen och att öva upp ett gott uttal. Deltagarna får öva sig i att uttrycka sig genom att göra enkla presentationer av ett valfritt ämne. Vi lyssnar på italienska sånger och ser delar av en italiensk film, textad på italienska. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 60 och 61.
Tid: Varje torsdag 13/9–29/11 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 60. Italienska ** Grupp 2

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.
Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 59 och 61.
Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 13.15–14.45. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 61. Italienska ** Grupp 3

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.
Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 59 och 60.
Tid: Varje måndag 10/9–26/11 kl. 13.30–15.00. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 62. Italienska * Grupp 1**

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.
Kursbok blir ”Prego 3”. Vi kompletterar kursboken med Easy

reader-noveller. Vi läser färdigt ”Piccole storie d’amore” och väljer sedan en ny. Vi övar på att uttrycka oss muntligt både genom vardagsfraser och samtal, där ordförrådet utökas, uttalet förbättras och grammatiken repeteras. Deltagarna får också öva sig muntligt genom att göra presentationer av olika ämnen. Vi lyssnar på italiensk musik och ser ev. en italiensk film, textad på italienska.

Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 63. Italienska * Grupp 2**

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.
Kursbok blir ”Prego 3”. Vi kompletterar kursboken med en Easy reader, ”Otto giorni con Montalbano”. Vi övar på att uttrycka oss muntligt både genom vardagsfraser och samtal, där ordförrådet utökas, uttalet förbättras och grammatiken repeteras. Deltagarna får också öva sig muntligt genom att göra presentationer av olika ämnen. Vi lyssnar på italiensk musik och ser ev. en italiensk film, textad på italienska.

Tid: Varje måndag 10/9–26/11 kl. 10.30–12.00. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 64. Italienska ***

Eva Linderöth, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-21 89 18.
Vi läser en modern italiensk roman och diskuterar och kommenterar det vi läser. Vi tar upp grammatiska moment enligt deltagarnas behov och önskemål. Vi befäster och utökar deltagarnas vardagliga ordförråd genom muntliga övningar. Deltagarna får även göra muntliga presentationer efter eget val. I övrigt välkomnas deltagarnas förslag.
Tid: Varje onsdag 19/9–5/12 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 65. Italienska ****

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.

Vi läser romanen ”Nel mare ci sono i coccodrilli” av Fabio Geda. Vi diskuterar och kommenterar det vi läser. Deltagarna får också öva sig på att uttrycka sig genom att göra presentationer av olika ämnen. Vi tar upp artiklar i aktuella ämnen och diskuterar på italienska. Cirkelns mål är att utöka ordförrådet och förbättra förmågan att uttrycka sig. Vi lyssnar också på italienska sånger och ser ev. en italiensk film, textad på italienska.

Tid: Varje tisdag 11/9–27/11 kl. 15.15–16.45. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 66. Italienska *****

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.
Konversation och diskussion på italienska. Vi läser en roman som vi väljer vid den första sammankomsten. Vi diskuterar och kommenterar romanen och läser också artiklar i aktuella ämnen. Deltagarna gör muntliga presentationer av olika ämnen. Cirkelns mål är att utvidga ordförrådet, finslipa uttalet och ge deltagarna möjlighet att öva sin förmåga att uttrycka sig. Vi lyssnar också på italienska sånger och ser ev. en italiensk film, textad på italienska.
Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 15.00–16.30. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 67. Känn på Kina – språk och kultur i praktiken

Kerstin Wall, fil.dr i romanska språk, tfn 018-12 56 38.
Vi går igenom grunderna i det kinesiska språkets uttal, struktur och skrift. Kinesisk kultur tas upp i anslutning till det språkliga innehållet. Vi övar enkla turistfraser tillsammans med Gueibau Lin, volontär med kinesiska som modersmål. Som avslutning lagar vi en kinesisk lunch tillsammans med Xinya Geijer. Kurslitteratur: omfattande stencilerat material, valfri svensk-kinesisk parlör. Cirkeln har samma innehåll som föregående termin.
Tid: Varje torsdag 13/9–25/10 kl. 10.45–12.15, samt söndag 7/10

kl. 11–14. 18 timmar.

Lokal: Storgatan 11. Matlagningen äger rum i Stenhagenskolans skolkök 7/10.

Avgift: 450 kr. Kostnad för mat och kurslitteratur tillkommer.

En resa till Kina ordnas 6/11–17/11. Resan är öppen för alla USU:s medlemmar, men företrädare ges för deltagare i cirkeln. Se vidare under ”Resor och studiebesök”.

Nr 68. Latin *

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98. Nybörjarcirkel (första terminen) med studium av tillrättalagda texter och grundläggande formlära. Uttal. Latinska sentenser och citat. Grammatisk terminologi. Morfem och fonem. Etymologi. Latin i moderna språk. Översikt över Roms historia. Staden Rom. Samhälle, arkitektur, konst, mytologi i anslutning till textmaterial. Kurslitteratur: Staffan Edmar ”Vivat lingua latina!”.

Tid: Varje torsdag 20/9–13/12 (ej 4/10) kl. 15.15–16.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Storgatan 11 den 22/11).
Avgift: 600 kr.

Nr 69. Latin *

Jan-Åke Sääf, fil.mag., tfn 076-787 71 87.

Tredje terminen. Fortsatt inriktning på grundläggande formlära och elementär syntax. Basordförråd med fokus på det latinska arvet i moderna språk. Tämligen enkla texter. Övnings- och tillämpningsuppgifter. Latinska sentenser, citat, bevingade ord. Allmän språkkunskap. Realia och kulturhistoriska inslag. Etymologiska utblickar. Kursbok: Staffan Edmar ”Vivat lingua Latina!”.

Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 8.45–10.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln.
Avgift: 600 kr.

Nr 70. Latin **

Jan-Åke Sääf, fil.mag., tfn 076-787 71 87.

Fördjupat fokus på formlära och syntax, ordförrådet konsolideras och utvidgas. Latinets fortlevnad i

moderna språk. Allmän språkkunskap. Texter av något högre svårighetsgrad. Övnings- och tillämpningsuppgifter. Sentenser, citat, bevingade ord. Realia, historiska och kulturella inslag. Kursbok: Staffan Edmar ”Vivat lingua Latina!” och Erik Tidner ”Latinsk grammatik”. Ahlberg-Lundqvist-Sörbom ”Latinsk-svensk ordbok” rekommenderas.

Tid: Varje onsdag 12/9–28/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln.
Avgift: 600 kr.

Nr 71. Latin ****

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98. Översättning och analys av autentiska texter – prosa, poesi, vetenskap, historia, samhälle – från klassisk tid, medeltid och tidigmodern tid. Grammatik med tonvikt på syntax och textanalys, övergripande repetition av formlära. Viss översättning till latin. Ordkunskap och ordbildning. Etymologi. Latin i moderna språk. Latinets roll i Europa. Medicinskt och naturvetenskapligt latin. Kyrkolatin. Historia, samhälle, filosofi, konst, arkitektur, mest i anslutning till behandlade texter. Sentenser och citat. Kurslitteratur: Valfri grammatik, valfritt lexikon, omfattande stencilerat material.
Tid: Varje torsdag 20/9–13/12 (ej 4/10) kl. 9.15–10.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Storgatan 11 den 22/11).
Avgift: 600 kr.

Nr 72. Latin *****

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98. Översättning och analys av autentiska texter – prosa, poesi, vetenskap, historia, samhälle – från klassisk tid, medeltid och tidigmodern tid. Grammatik med tonvikt på fördjupad syntax och textanalys. Repetition av formlära enligt önskemål. Översättning till latin. Ordkunskap och ordbildning. Etymologi. Latin i moderna språk. Latinets roll i Europa. Historia, samhälle, dagligt liv, filosofi, konst, arkitektur, mest i anslutning till behandlade texter. Sentenser och

citat. Kurslitteratur: Valfri grammatik, valfritt lexikon, omfattande stencilerat material.
Tid: Varje torsdag 20/9–13/12 (ej 4/10) kl. 11.00–12.30. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Storgatan 11 den 22/11).
Avgift: 600 kr.

Nr 73. Meänkieli *

Erling Wande professor em. i finska, tfn 018-46 15 47. Nybörjarcirkel (första terminen). Cirkeln inleds med en beskrivning av meänkielis ställning som minoritetsspråk i Sverige. En kort översikt över meänkielis språkhistoriska utveckling och senare historia ges, vidare även en presentation av meänkielis olika dialektområden. Därefter kommer varje undervisningstillfälle att innehålla en genomgång av drag i meänkielis ordförråd och grammatiska struktur med efterföljande övningar. Huvudbok är Märta, Karin och Linnea Nylund ”Meänkieli”, Pajala kommun, 2007.

Tid: Varje onsdag 12/9–17/10 kl. 14.15–15.45. 12 timmar.

Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 74. Meänkieli **

Erling Wande, professor em. i finska, tfn 018-46 15 47. Cirkelns syfte är att ge fördjupade kunskaper i meänkielis grammatik och ordförråd samt orientering i den sakprosa och skönlitteratur, som publicerats på meänkieli under de senaste decennierna (Pohjanen, Niemi i översättning, Kerstin Johansson, Bengt Kostenius m.fl. texter ur antologin ”Meänkieltä”). Även äldre texter kommer att tas upp (Keksi, Snells Kamaripirtiltä, Juntin talo). Huvudbok är Bengt Pohjanen & Eeva Muli ”Meänkieli rätt och lätt”, Barents Publisher, 2. uppl. 2007.

Tid: Varje onsdag 24/10–28/11 kl. 14.15–15.45. 12 timmar.

Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 75. Spanska *

Ann-Christine Karén, fil.mag. i spanska och franska, f.d. gymnasielärare, tfn 073-042 8559.

Tredje terminen. Cirkeln syftar till fördjupad träning i att tala, höra, läsa och skriva spanska. Målet är att utöka ordförrådet och träna uttal genom att samtala om vardagliga ämnen. Grammatikgenomgång med övningar, både muntliga och skriftliga. Hörövningar. Realia om Spanien och den spansktalande världen. Kurslitteratur: "Buena idea I", textbok och övningsbok (från kapitel 16).
Tid: Varje tisdag 11/9–4/12 (ej 16/10) kl. 11.15–12.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Arken.
Avgift: 600 kr.

Nr 76. Spanska **

Anders Fredholm, fil.kand. i spanska och engelska, tfn 070-661 14 72, anders.fredholm@glocalnet.net. Fortsatt inläring av grundläggande vanliga ord och fraser, kommunikativ praktik genom något svårare texter och samtal i nutid, framtid och närmaste dåtid samt realia om Spanien och Latinamerika. Textbok: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz "Caminando 2".
Tid: Varje tisdag 11/9–11/12 (ej 16/10, 23/10) kl. 11.15–12.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln.
Avgift: 600 kr.

Nr 77. Spanska **

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 073-687 19 93 (helst efter kl. 16). Fokus ligger på inläring av allmänna ord och fraser samt kommunikativ praktik genom något svårare texter och samtal uttryckta i nutid, framtid och dåtid. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz "Caminando 3".
Tid: Varje onsdag 19/9–5/12 kl. 12.30–14.00. 24 timmar.
Lokal: S:t Olofsgatan 11, 2 tr.
Avgift: 600 kr.

Nr 78. Spanska ***

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 073-687 19 93 (helst efter kl. 16). Cirkeln inriktar sig på utökat ord- och frasförråd samt träning i att beskriva och berätta om både vardagliga situationer och andra för deltagaren bekanta områden.

Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz "Caminando 4".
Tid: Varje onsdag 19/9–5/12 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: S:t Olofsgatan 11, 2 tr.
Avgift: 600 kr.

Nr 79. Spanska ****

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 073-687 19 93 (helst efter kl. 16). Cirkel med inriktning på att bygga vidare på den kommunikativa förmågan, med betoning på att samtala, genom att utöka ord- och frasförrådet samt träna sig i att agera i vanliga situationer och händelser som rör allmänna områden. Kurslitteratur bestäms i samråd med deltagarna vid cirkelns början.
Tid: Varje onsdag 19/9–5/12 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.
Lokal: S:t Olofsgatan 11, 2 tr.
Avgift: 600 kr.

Nr 80. Deutsch im Alltag ** Grupp 1

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81. Tyska i vardagslag. Cirkeln är främst inriktad på muntlig kommunikation och på att bygga upp ett praktiskt och användbart ordförråd. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 81.
Tid: Varje onsdag 19/9–5/12 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 81. Deutsch im Alltag ** Grupp 2

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 80.
Tid: Varje onsdag 19/9–5/12 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 82. Deutsch im Alltag ***

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81. Vi läser och diskuterar texter från olika ämnesområden. Tonvikt på ordförråd och muntlig kommunikation, men även en del skriftlig produktion.
Tid: Varje tisdag 18/9–4/12 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 83. Deutsch – Gestern und Heute ****

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81. Vi studerar texter från olika tider och ämnesområden och tar upp realia i anslutning till det lästa. Uppläggning av cirkeln och val av material sker i samråd med deltagarna.
Tid: Måndagar udda veckor 24/9–3/12 kl. 12.45–14.15. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 84. Tysk litteraturhistoria och tysk historia i lyrikens spegel ****

Helmut Müssener, professor em. i tyska, särskilt tyskspråkig litteratur, tfn 0173-104 50. Cirkeln vänder sig till den som har både läs- och hörförståelse i tyska samt är intresserad av tyskspråkig litteratur, främst lyrik, och litteraturhistoria. Vi läser och diskuterar, valfritt på tyska eller svenska, både dikter från "den gamla tiden", som det fortfarande lönar sig att meditera över, och från vår egen tid samtidigt som vi uppmärksammar diktens språk och struktur. Samtliga texter finns med i "Deutsche Gedichte. Eine Anthologie", Reclams Universal-Bibliothek; 8012.
Tid: Varje tisdag 23/10–27/11 kl. 12.15–13.45 (dock kl. 13.15–14.45 den 20/11). 12 timmar.
Lokal: Universitetshuset, Seminarierum 3 (dock Missionskyrkan, Arken 20/11 kl. 13.15–14.45).
Avgift: 300 kr.

FOLKUNIVERSITETETS KURSER I UPPSALA

Folkuniversitetet i Uppsala, FU, erbjuder USU:s medlemmar att delta i FU:s kurser med 10 procents rabatt. Kurskatalog kan hämtas på FU:s expedition, Bergsbrunnagatan 1, Uppsala. Utbildningsinformation på nätet: www.folkuniversitetet.se/upsala. Vid anmälan anges medlemskap i USU.

UNIVERSITETSKURSER VID UPPSALA UNIVERSITET

Uppsala Senioruniversitet vill erinra om det fantastiska utbud av kostnadsfria kurser som erbjuds av Uppsala universitet för dem som har slutbetyg från gymnasieskola. Studiernas omfattning anges i högskolepoäng, hp, där 1,5 hp motsvarar en veckas heltidsstudier. En termins heltidsstudier, alltså 20 veckor, ger 30 hp. Uppsala universitet ger också ett stort antal sommarkurser.

All information om kurser, lediga platser, etc. finns på www.uu.se/utbildning.

Anmälan till kurserna görs via internet på www.studera.nu eller via pappersblankett. Sista anmälningssdag är 17 oktober 2012 för vårterminens kurser. Anmälningstiden för kurserna under höstterminen 2012 har gått ut, men det kan finnas kurser som inte är fullbelagda. Då finns det möjlighet att anmäla sig vid terminsstarten. Du kan ringa den institution som ger den kurs du är intresserad av och fråga om lediga platser.

Universitetets utbildningskatalog för 2012/13 finns tillgänglig för nedladdning på Uppsala universitets hemsida. Den kan även hämtas på studerande-expeditionen, S:t Olofsgatan 10 B, Uppsala.

Anmälan

För deltagande krävs medlemskap i Uppsala Senioruniversitet.

Avgifter

Cirklar och serier:

upp till 12 timmar 300 kr

13–18 timmar 450 kr

19–24 timmar 600 kr

25–30 timmar 750 kr

(högre avgifter för vissa datacirklar)

Kostnader för kursmaterial kan tillkomma.

Tisdagsföreläsningarna är gratis för USU:s medlemmar.

Anmälningförfarande

Anmälan till föreläsningsserier och studiecirklar kan endast göras genom att avgiften betalas in på *USU:s plusgiro 39 70 67-0*.

Inbetalning kan tidigast göras den 17 augusti 2012 och senast 3 september 2012.

Anmälan kan *EJ* göras till serie- eller cirkelledare.

På talongen anges nummer och namn på varje serie/cirkel tillsammans med namn, telefonnummer och gärna e-postadress för den/dem som ska delta.

Cirkeldeltagare ska även ange personnummer (detta krävs för alla som deltar i studiecirklar som genomförs av USU i samverkan med Folkuniversitetet). Uppgifter som ej får plats, t.ex. vid internetbetalning, skickas per e-post. Betala gärna samtliga avgifter för serier och cirklar på samma avi.

Observera att resor, medlemsavgifter m.m. betalas separat och till andra plusgirokonton.

Turordning följer det datum då betalningen kommit in på USU:s plusgirokonto.

Förnyad anmälan varje termin krävs för alla serier/cirklar. Deltagare i aktiviteter som är fortsättningar från föregående termin har inte företräde framför nya deltagare (med undantag för dem som följt en- och tvåstjärniga språkcirklar vilka fortsätter på högst tvåstjärnig nivå, och som betalt cirkeln senast den 7 augusti 2012).

Om en serie/cirkel är *fullbokad* meddelas medlemmen genast, och avgiften återbetalas.

Biljett krävs för deltagande i föreläsningsserie (gäller ej Tisdagsföreläsningar). Biljetter skickas ut någon vecka före seriestart.

Inga kallelser till cirklar skickas ut. Deltagarna går till första sammankomsten.

Meddela alltid cirkelledaren vid förhinder.

Krav på förkunskaper

Se respektive cirkel.

Lediga platser

Antal lediga platser på olika serier och cirklar redovisas på USU:s hemsida www.usu.se fr.o.m. den 23 augusti 2012.

Avbokning av inbetald serie/cirkel

En administrationsavgift på 50 kr tas ut för återbetalning av inbetald avgift till den som avanmäler sig från en serie/cirkel före andra sammankomsten. För senare avanmälan medges ingen återbetalning.

Ändringar i programmet

Ändringar som eventuellt sker sedan katalogen tryckts anges på USU:s hemsida, www.usu.se, och meddelas berörda deltagare.